

סוגת הטקסט: שיר מקורי + ניתוח • נושא: איך מילים של שיר משקפות מצב רוח

מטרות

- לזהות רגש ומצב רוח בשורות שיר
- לנתח אמצעים אמנותיים: חזרה, דימוי, ניגוד
- לכתוב בית משלי

מהלך שיעור - 45 דקות

5 ד'	פתיחה: "איזה סוג שיר אתם שומעים כשאתם עצובים? וכשאתם שמחים?"
10 ד'	קריאה ראשונה בקול + קריאה שנייה עם עיפרון (סימון מילים לא מוכרות)
8 ד'	חלק א' - שחייה (בזוגות), בדיקה במליאה
10 ד'	חלק ב' - צלילה: סימון, מיון, שפה ומבנה
8 ד'	חלק ג' - מעמקים: משימת תיבה + מעגל שיח קצר
4 ד'	כרטיס יציאה

גרסת 10 דקות: קריאה ← 2 שאלות שחייה ← סימון אחד ← שורה בכרטיס היציאה.

תשובות

חטי"ב	שחייה: 1. בחלון בקומה שלוש • 2. מקפלת לציפור • 3. אבל בבוקר יהיה אור ♦ סימון: "אני אמצא בה סדק לעבור" ♦ מיון: קושי: העיר כבויה, הלילה הוא חומה, השעון שוב לא עונה תקווה: יהיה אור, סדק לעבור ♦ אוצר מילים: ניגוד בין חוץ לפנים
חטי"ע	שחייה: 1. מעגן את המסר המרכזי וחוזר כמו מנטרה • 2. מטפורה: שיר מודד את מצב הרוח הציבורי • 3. 'משקפים' לעומת 'מעצבים' - ניגוד ♦ סימון: "אני אמצא בה סדק לעבור" ♦ מיון: חזרה: אבל בבוקר יהיה אור (2x) דימוי/מטפורה: הלילה הוא חומה, הודעה מקופלת לציפור ניגוד: העיר כבויה, הלב דולק
יסודי	שחייה: 1. הגשם • 2. שמח ♦ סימון: "אני עצוב קצת" ♦ מיון: שמח: בהיר, השמש חוזרת עצוב: ענן, קצת, דמעה
עולים	שחייה: 1. בלילה • 2. אור ♦ סימון: "בבקר יהיה טוב" ♦ מילון: לילה=night • ישנה=sleeps • חושבת=thinks • בוקר=morning • תקווה=hope
חני"מ	תמונות: אור • מהיר וקופצני ♦ מיון: שמח: מסביבה, יום הולדת עצוב: גשם ודמעה, פרידה

מעגל שיח

- איזה סוג שיר אתם שומעים כשאתם עצובים? וכשאתם שמחים?
- האם שיר יכול לשנות לכם את מצב הרוח? איך?
- אם הייתם כותבים 'שיר של הכיתה', על מה הוא היה?

מתווה מצגת (איורים בסגנון תלת־ממדי חמוד)

- שקופית פתיחה: אוזניות תלת־ממדיות שמהן יוצאים צבעים וגלים
- השיר שלנו: 'חלון בקומה שלוש'
- מה עושה שיר לרגש - חזרה, דימוי, ניגוד
- פלייליסט מצב רוח של הכיתה (בלי שמות זמרים)
- כרטיס יציאה: שורה משלי

🌐 מרחב בטוח: הפעילות היא תמיכה ולמידה – לא טיפול. מותר לא לשתף. כל דאגה לשלומו/ה של תלמיד/ה – פונים ליועצת. מודלים לשילוב: גש"ר מאח"ד · עש"ן ד"ק · מעש"ה.

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

חלון בקומה שלוש (שיר מקורי שלנו)

שיר מקורי + ניתוח

🎵 בית ראשון:

בחלון בקומה שלוש / יש מישהי שלא ישנה,
העיר כבויה, הלב דולק, / והשעון שוב לא עונה.

🎵 פזמון:

אבל בבוקר יהיה אור, / אבל בבוקר יהיה אור,
גם אם הלילה הוא חומה, / אני אמצא בה סדק לעבור.

🎵 בית שני:

את ההודעה שלא שלחתי / אני מקפלת לציפור,
אולי מחר אמצא מילים, / אולי מחר יהיה לי אומץ לחזור.

ניתוח קצר: השיר בנוי על ניגוד בין לילה לבוקר, חושך לאור. החזרה בפזמון ('אבל בבוקר יהיה אור') פועלת כמו מנטרה – משפט שהדוברת אומרת לעצמה כדי להחזיק מעמד. הדימוי 'הלילה הוא חומה' מתאר קושי שנראה בלתי עביר, אבל ה'סדק' מסמן תקווה קטנה.

חלק א' - 🎭 שחייה על פני השטח

בחלק הזה מאתרים מידע שכתוב בטקסט במפורש. הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איפה נמצאת הדוברת?

☐ בחלון בקומה שלוש ☐ בים ☐ בבית הספר

2. מה היא עושה עם ההודעה שלא שלחה?

☐ מקפלת לציפור ☐ מוחקת ☐ שולחת

3. איזו שורה חוזרת בפזמון?

☐ אבל בבוקר יהיה אור ☐ העיר כבויה ☐ השעון לא עונה

חלק ב' - 📖 צלילה

בחלק הזה צוללים פנימה: מסיקים, מחברים, בודקים מבנה ושפה.

1. סמנו בטקסט בצבע את השורה שיש בה סימן לתקווה, והעתיקו אותו:

2. מיינו לפי מצב רוח 📅

העיר כבויה • יהיה אור • הלילה הוא חומה • סדק לעבור • השעון שוב לא עונה

קושי ●	תקווה 🌅

3. 'הלב דולק' כשהעיר כבויה - זהו:

○ ניגוד בין חוץ לפנים ○ טעות כתיב ○ תיאור של שריפה

חלק ג' - מעמקים 🗨️

בחלק הזה חושבים, מביעים עמדה ויוצרים. אין תשובה אחת נכונה.

📦 **משימת תיבה:** כתבו בית שלישי לשיר: מה קורה בבוקר? השתמשו בדימוי אחד ובחזרה אחת.

💡 אפשר להיעזר בגשיר מאח"ד (גוף • שכל • רגש • מערכת אמונות • חברה • דמיון) ובמילות קישור: ראשית • בנוסף • לעומת זאת • לכן • לסיכום.

💡 לשיחה בזוגות: איזה סוג שיר אתם שומעים כשאתם עצובים? וכשאתם שמחים?

📄 **כרטיס יציאה • מוזיקה שמדברת אלינו** שם: _____

שורה אחת שכתבתי היום:

האמצעי האמנותי שהכי אהבתי:

הרגש שהשיר העלה בי:

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

חלון בקומה שלוש (שיר מקורי שלנו)

שיר מקורי + ניתוח

1 בית ראשון:

בחלון בקומה שלוש / יש מישהי שלא ישנה,
העיר כבויה, הלב דולק, / והשעון שוב לא עונה.

2 פזמון:

אבל בבוקר יהיה אור, / אבל בבוקר יהיה אור,
גם אם הלילה הוא חומה, / אני אמצא בה סדק לעבור.

3 בית שני:

את ההודעה שלא שלחתי / אני מקפלת לציפור,
אולי מחר אמצא מילים, / אולי מחר יהיה לי אומץ לחזור.

4 ניתוח קצר: השיר בנוי על ניגוד בין לילה לבוקר, חושך לאור. החזרה בפזמון ('אבל בבוקר יהיה אור') פועלת כמו מנטרה – משפט שהדוברת אומרת לעצמה כדי להחזיק מעמד. הדימוי 'הלילה הוא חומה' מתאר קושי שנראה בלתי עביר, אבל ה'סדק' מסמן תקווה קטנה.

5 חוקרי תרבות מציינים כי בתקופות מתוחות עולה הפופולריות של שירים העוסקים בתקווה, בבית ובבידוד, ואילו בתקופות רגועות מתחזקים שירי מסיבה ואהבה. שירים, לפי גישה זו, הם 'מד חום' של מצב הרוח הציבורי. אחרים טוענים שהקשר הפוך: השירים אינם רק משקפים את הרגש – הם גם מעצבים אותו, ומלמדים אותנו מה מותר להרגיש.

חלק א' – שחייה על פני השטח

בחלק הזה מאתרים מידע שכתוב בטקסט במפורש. הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהו התפקיד של הפזמון במבנה השיר?

○ מעגן את המסר המרכזי וחוזר כמו מנטרה ○ מספר עלילה חדשה ○ מציג דמות חדשה

2. מהו הדימוי 'מד חום' בפסקה האחרונה?

○ מטפורה: שיר מודד את מצב הרוח הציבורי ○ תיאור רפואי ○ שם של שיר

3. מה היחס בין שתי העמדות בפסקה האחרונה?

○ 'משקפים' לעומת 'מעצבים' – ניגוד ○ שתיהן זהות ○ אחת היא דוגמה לשנייה

חלק ב' – צלילה

בחלק הזה צוללים פנימה: מסיקים, מחברים, בודקים מבנה ושפה.

1. סמנו בטקסט בצבע את השורה שיש בה סימן לתקווה, והעתיקו אותו:

הודעה מקופלת לציפור

העיר כבויה, הלב דולק

הלילה הוא חומה

אבל בבוקר יהיה אור (2x)

ניגוד

דימוי/מטפורה

חזרה

בחלק הזה חושבים, מביעים עמדה ויוצרים. אין תשובה אחת נכונה.

[illegible]

שורה אחת שכתבתי היום:

האמצעי האמנותי שהכי אהבתי:

הרגש שהשיר העלה בי:

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

שיר הגשם

שיר מקורי + ניתוח

טיפ-טיפ על החלון,
הגשם מנגן לי שיר.
אני עצוב קצת, אז אני שר,
והשמש חוזרת – צהוב ובהיר!
בהתחלה השיר עצוב. בסוף הוא שמח.

חלק א' – שחייה על פני השטח

בחלק הזה מאתרים מידע שכתוב בטקסט במפורש. הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מי מנגן שיר?

☐ הגשם ☐ המורה ☐ החתול

2. איך השיר מסתיים?

☐ שמח ☐ עצוב ☐ כועס

חלק ב' – צלילה

בחלק הזה צוללים פנימה: מסיקים, מחברים, בודקים מבנה ושפה.

1. סמנו בטקסט בצבע את השורה שבה מרגישים עצב, והעתיקו אותו:

2. מילים שמחות או עצובות?

דמעה

השמש חוזרת

עצוב קצת

בהיר

שמש ☀️ שמח	עצוב ☁️

חלק ג' – מעמקים

בחלק הזה חושבים, מביעים עמדה ויוצרים. אין תשובה אחת נכונה.

משימת תיבה: המציאו שורה לשיר על מזג האוויר שלכם היום.

לשיחה בזוגות: איזה סוג שיר אתם שומעים כשאתם עצובים? וכשאתם שמחים?

כרטיס יציאה • מוזיקה שמדברת אלינו שם: _____

שורה אחת שכתבתי היום:

האמצעי האמנותי שהכי אהבתי:

הרגש שהשיר העלה בי:

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

מוזיקה שמדברת אלינו

שיר מקורי + ניתוח

בלילה אני לא ישנה,

אני חושבת וחושבת.

אבל בבקר יהיה אור,

בבקר יהיה טוב.

השיר מתחיל עצוב ונגמר עם תקווה.

מחסן מילים: לילה (night) • ישנה (sleeps) • חושבת (thinks) • בוקר (morning) • תקווה (hope)

חלק א' - שחייה על פני השטח

בחלק הזה מאתרים מידע שכתוב בטקסט במפורש. הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מתי היא לא ישנה?

○ בלילה ○ בבקר ○ בצהריים

2. מה יהיה בבקר?

○ אור ○ גשם ○ מבחן

חלק ב' - צלילה

בחלק הזה צוללים פנימה: מסיקים, מחברים, בודקים מבנה ושפה.

1. מתחו קו בין המילה לפירוש:

thinks	•	•	לילה
morning	•	•	ישנה
hope	•	•	חושבת
night	•	•	בוקר
sleeps	•	•	תקווה

2. לחצו על השורה עם תקווה, והעתיקו אותו:

חלק ג' - מעמקים

בחלק הזה חושבים, מביעים עמדה ויוצרים. אין תשובה אחת נכונה.

משימת תיבה: כתבו שורה לשיר: 'בבקר אני...'

לשיחה בזוגות: איזה סוג שיר אתם שומעים כשאתם עצובים? וכשאתם שמחים?

כרטיס יציאה • מוזיקה שמדברת אלינו שם: _____

שורה אחת שכתבתי היום:

האמצעי האמנותי שהכי אהבתי:

הרגש שהשיר העלה בי:

מוזיקה שמדברת אלינו

ערכה להדפסה • לחינוך המיוחד • קריאה והבנה

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

מוזיקה שמדברת אלינו

שיר מקורי + ניתוח

לילה. קצת עצוב. 🌙

בוקר. יש אור! ☀️

אני שר/ה ושמח/ה. 🎵

חלק א' - שחייה על פני השטח

בחלק הזה מאתרים מידע שכתוב בטקסט במפורש. הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה יש בבוקר?

סערה

ירח

אור

2. איך שיר שמח נשמע?

שקט

איטי ועצוב

מהיר וקופצני

חלק ב' - צלילה

בחלק הזה צוללים פנימה: מסיקים, מחברים, בודקים מבנה ושפה.

1. איזה שיר מתאים? 🇮🇱

פרידה 🤝

יום הולדת 🎂

גשם ודמעה 🌧️

מסיבה 🎉

שחם 😊	עצוב 😞

בחלק הזה חושבים, מביעים עמדה ויוצרים. אין תשובה אחת נכונה.

איזה שיר אני אוהב/ת? (הקיפו)

שיר של חג

שיר על חברים

שיר שקט

שיר לריקוד

שיר שמח

איך אני מרגיש/ה?

כרטיס יציאה • מוזיקה שמדברת אלינו שם: _____

שורה אחת שכתבתי היום:

האמצעי האמנותי שהכי אהבתי:

הרגש שהשיר העלה בי: